

شب قدر کدام شب است؟

شب‌های قدر فرصتی است برای بازگشتن به سوی حضرت حق و توبه کردن از گناهان و پیمودن راه درست. شب قدر، فرصتی است برای پاک کردن ظاهر و باطن از هر آلودگی.

شب‌های قدر فرصتی است برای بازگشتن به سوی حضرت حق و توبه کردن از گناهان و پیمودن راه درست. شب قدر، فرصتی است برای پاک کردن ظاهر و باطن از هر آلودگی.

شب قدر شب زاری و سبک شدن روح از بار گناهان و رهایی از دوزخ است، فرصتی دوباره برای اظهار شرمساری و پشیمانی از گذشته‌ها است. مبدا این فرصت را از دست دهیم و در این شب روحانی، از امور معنوی غافل شویم. مبدا شب قدر بگذرد و ما همچنان غرق در ناپاکی‌ها باقی بمانیم و خود را از عمق منجلا ب به معراج پاکی و وارستگی نرسانیم. مبدا شب نماز و تلاوت بگذرد و ما از برکات این لحظه‌های شکوهمند و شیرین بی بهره بمانیم.

به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، در ارتباط با شب قدر آیات و روایات متعددی وارد شده است و از ابعاد مختلف مورد توجه اهل بیت (ع) قرار گرفته و یا بعضاً پرسش‌هایی در این زمینه صورت گرفته که ائمه (ع) پاسخ داده‌اند که در گزارش پیش رو تلاش شده ضمن بررسی علل اهمیت شب‌های قدر به برخی از پرسش‌های مطرح در این زمینه نیز پاسخ داده شود:

- چرا این شب‌ها "قدر" نامگذاری شده است؟

اولین مطلب علت و ریشه نامگذاری شب قدر است که دیدگاه‌های متعددی مطرح شده است از آن جمله است:

شب قدر از این جهت نامگذاری شده است چون تمامی مقدرات بندگان در طول سال در شب قدر معین می‌شود.

خداوند در آیات 3 و 4 سوره دُخان می‌فرماید:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ

ما این کتاب مبین را در شبی پر برکت نازل کردیم و ما همواره انداز کننده بوده‌ایم، در آن شب که هر امری بر طبق حکمت خداوند تنظیم و تعیین می‌گردد.

شب قدر کدام شب است؟

ابتدا باید گفت: شب قدر در ماه رمضان است تردیدی وجود ندارد چون خداوند می‌فرماید:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْقُرْآنِ

ماه رمضان ماهی که قرآن بعنوان راهنمای مردم و نشانه‌های هدایت و جداکننده حق از باطل در آن نازل شده است.

و در سوره قدر نیز می‌فرماید:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ

ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم

جمع میان این دو آیه شریفه به ما می‌گوید:

شب قدر در ماه رمضان است اما اینکه کدام شب از شب‌های ماه رمضان، شب قدر است تفسیرهای زیادی شده است از جمله:

1- شب اول، شب قدر

2- شب هفدهم

3- شب نوزدهم

4- شب بیست و یکم

5- شب بیست و سوم

6- شب بیست و هفتم

7- شب بیست و نهم

اما مشهور و معروف در روایات این است که شب قدر در دهه آخر ماه رمضان و شب 21 یا 23 است.

- حسان بن مهران می‌گوید:

از محضر امام صادق (ع) شب قدر را پرسیدم:

فرمود: شب قدر را در میان شب 21 و 23 جست و جو کن.

ابو بصیر در محضر امام صادق (ع) به امام عرض کرد فدایت شوم آن شبی که امید رحمت و مغفرت و زیادی حسنات وجود دارد کدام شب است؟ فرمود: شب قدر، شب 21 یا 23 است.

راوی اصرار کرد کدام یک از این دو شب است و پرسید: اگر من نتوانم هر دو شب را عبادت کنم کدام یک را انتخاب نمایم؟

امام صادق (ع) در پاسخ فرمود: چه آسان است دو شب برای آنچه می‌خواهی مخفی بودن شب قدر در میان شب‌های سال، یا در میان شب‌های ماه مبارک رمضان، برای این است که: مردم به همه این شب‌ها اهمیت دهند، همانگونه که خداوند: رضای خود را در میان انواع طاعات پنهان کرده، تا مردم به همه طاعات روی آورند غضبش را در میان معاصی پنهان کرده، تا از همه بپرهیزند دوستانش را در میان مردم مخفی کرده، تا همه را احترام کنند اجابت را در میان دعاها پنهان کرده، تا به همه دعاها روی آورند اسم اعظم را در میان اسمائش مخفی ساخته، تا همه را بزرگ دارند و وقت مرگ را مخفی ساخته، تا در همه حال آماده باشند و این، فلسفه مناسبی به نظر می‌رسد.

اهمیت احیاء در شب قدر

یکی از موضوعاتی که در ارتباط با شب قدر در احادیث اهل بیت(ع) مطرح شده است شب زنده‌داری است چیزی که از روایات بدست می‌آید خود احیاء و شب زنده‌داری موضوعیت دارد.

چند روایت را در این رابطه مطرح می‌کنیم:

- احیاء عذاب را برمی‌دارد:

مرحوم کلینی در کافی و صدوق در من لایحضره الفقیه از رسول خدا (ص) نقل کرده‌اند که فرمود:

هرکس شب قدر را زنده بدارد تا سال آینده عذاب از او برگردانده می‌شود.

- خواب در شب احیاء نهی شده است:

مرحوم علامه مجلسی در بحارالانوار از امام باقر(ع) و او از پدرانش نقل کرده‌اند که:

پیامبر خدا (ص) نهی کرده که از شب 21 و 23 غفلت شود و نهی کرده که کسی در آن شب بخوابد.

- امام صادق (ع) در حال مریضی شب 23 احیاء نگه داشت

مرحوم شیخ طوسی از یحیی بن علاء نقل کرده که گفت:

امام صادق (ع) سخت بیمار بود دستور داد او را به مسجد پیامبر خدا (ص) بردند آنجا بود تا صبح شب 23 ماه رمضان.

- احیاء موجب آمرزش گناهان می‌شود.

مرحوم صدوق از امام کاظم (ع) نقل کرده که فرمود:

هرکس در شب قدر غسل کند و آن شب را تا سپیده دم زنده بدارد از گناهانش بیرون می‌آید.

آری بیاییم در این شب پر فضیلت دل‌هایمان را از غرور و ریا بترکانیم و خدای سبحان را به یکرنگی ستایش کنیم، بیاییم دوباره دل‌های کدرمان را تا انتهای آسمان بکشانیم و برای آرزوهایمان دعا کنیم، دوباره پر از احساس شویم و برای زلال شدن کوشش کنیم، بیاییم فانوس‌ها را برداریم و سکوت شب را با طروات وضو زیباتر کنیم و در قنوت نمازمان دل‌های نیازمند را فراموش نکنیم، اینک بوی شب قدر می‌آید و من از اکنون جلوه دست‌هایی را می‌بینم که خاموش به دعا می‌ایستند و بهار در آنان می‌جوشد. وسعت دل‌هایی را می‌بینم که در کنج تاریکی شب، قرآن بر سر، با صفا و با محبت می‌تپند و بی قرار او را می‌خوانند و بیداری دل خیلی مهم است و نکته مهمی که درباره شب‌های 171#&احیا; باید مورد توجه مؤمنان قرار گیرد، این است که باید شب را تا سپیده صبح به عبادت و دعا بگذرانیم؛ دیگر آن که به بیداری چشم قناعت نکنیم؛ زیرا آنچه مهم است بیداری دل و آگاهی و بصیرتی است که انسان را در محضر فرشتگان آسمانی، سزاوار فیض و رحمت می‌کند و پاداش نیک الهی را به همراه دارد.

منابع:

قاموس قرآن، سید علی اکبر قرشی

فروع الکافی

تفسیر نور الثقلین

تفسیر نمونه/ جمعی از نویسندگان

بحار الانوار / مجلسی

فضائل الا شهر الثلاثة

عیون اخبار الرضا / صدوق ج